

Regeringskansliet

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Habo 2022-02-02

Remissvar på PM Producentansvar för bilar respektive däck - M2021/02115

Lagagruppen AB är eniga med det svar som Sveriges Bilåtervinnares Riksförbund (SBR) har skickat in.

Sammanfattning

- Positivt att ansvarsfördelningen mellan de olika aktörerna tydliggörs.
- Positivt att det finns en bestämmelse att en uttjänt bil endast får lämnas till en producentansvarsorganisation eller auktoriserad bildemonterare.
- Bilskrotningsförordningen bör byta namn till bilåtervinningsförordningen.
- Certifiering med tredjepartsrevidering bör införas för bildemonterare.
- Tillsynen över bildemonterare bör föras över till länsstyrelserna.
- Den illegala exporten av skrotbilar behöver regleras hårdare.

Inledning

Inledningsvis konstaterar vi att det är positivt att ansvarsfördelningen tydliggörs i det aktuella förslaget. Särskilt förtydligandet av sista ägarens ansvar att se till att den uttjänta bilen lämnas till en auktoriserad bildemonterare är viktigt.

Det finns även en styrka i att systemet för producentansvar utformas i enlighet med de övriga producentansvar som finns i Sverige, med de anpassningar som är nödvändiga för att fånga upp de speciella förutsättningar som föreligger vid återvinning av bilar. Vi tycker därför även att det är positivt att utredningen har identifierat den viktiga roll som bildemonterarna spelar i detta system.

I förslaget belyses det endast hur ett ekonomiskt ansvar ska fördelas mellan producentansvarsorganisation och enskild producent. Man har inte tagit i beaktning att det uttjänta fordonet alltid i slutändan hanteras av en auktoriserad bildemonterare som därmed står med en ekonomisk risk när det i dagsläget inte finns någon ersättning för hanteringen av det uttjänta fordonet utan man är helt beroende av material och råvarupriser.

Vidare i förslaget omnämns endast att en producentansvarsorganisation får begära skälig ersättning, om bilen saknar motor, växellåda, katalysator eller andra delar som är väsentliga och från ekonomisk synpunkt likvärdiga med sådana delar i § 16. Här anser vi att även en auktoriserad bildemonterare ska innefattas i denna skrivning eftersom det är denna aktör som slutligen kommer att hantera det uttjänta fordonet.

I detta sammanhang skulle vi emellertid vilja lyfta namnet på den förordning som styr bildemonterarnas verksamhet, bilskrotningsförordningen. Vi uppfattar att ordet bilskrotning är förlegat och speglar inte den verksamhet som idag präglar bildemonterarnas verksamhet. I samarbete med bilverkstäder sker en omfattande återanvändning av begagnade reservdelar från uttjänta bilar och i samarbete med fragmenteringsföretag återvinns 95% av materialet från bilarna. Det skulle därför vara en viktig signal om förordningen döptes om, till exempel till bilåtervinningsförordningen.

Tillsynsfrågor

Som vi framförde genom vår branschorganisation SBR redan i våra kontakter med utredarna så är vår uppfattning att en fungerande tillsyn är av avgörande betydelse för att vi skall kunna nå lagstiftningens målsättningar om ökad återvinning med bibehållen miljönytta. Här anser vi att dagens system med kommunerna som tillsynsmyndighet lämnar mycket i övrigt att önska, vilket vi även uppfattat att kommunerna anser. Vi har respekt för att det kan vara svårt för kommunerna att ha den kompetens och de resurser som krävs för att på ett professionellt sätt utföra tillsyn på den speciella verksamhet som en bildemontering trots allt är. Till detta kommer att tillsynen blir mer och mer krävande bl.a. genom ökad mängd pyrotekniska laddningar (airbags m.m.) i bilarna och ett allt större antal elfordon som kräver hantering av högspänd likström och högvoltsbatterier.

Vår övertygelse är därför att tillsynen behöver professionaliseras genom att koncentreras till färre tillsynspersoner som då får möjlighet att tillskansa sig en djupare kunskap och förståelse för verksamheten. Det naturliga vore därför att länsstyrelserna fick detta uppdrag. Det är ju även de som beslutar om auktorisationen av bildemonterare och de är även tillsynsmyndigheter för verksamheter som demonterar fordon som inte omfattas av bilskrotningsförordningen, så viss kunskap finns redan på myndigheterna. Genom att utvalda länsstyrelser samverkar skulle det vara möjligt att åstadkomma ytterligare förbättringar.

Vi vänder oss även mot den felaktiga bild av det certifieringssystem som SBR och Bilretur byggt upp som oemotsagd presenteras i utredningen. Påståendet att certifieringen och revisionerna av de certifierade anläggningarna skulle vara skrivbordsprodukter utan fysiska kontakter är inte bara felaktigt utan även en allvarlig anklagelse mot de certifieringsorgan som är satta att utföra dessa. I viss mån uppfattar vi detta uttalande från några av tillsynsmyndigheterna mer som en projicering av de tillkortakommanden som deras egen tillsyn lider av. Naturvårdsverket har i utredning efter utredning kommit fram till slutsatsen att tillsynen behöver förstärkas.

Certifieringen är viktig i vår strävan att upprätthålla hög kvalitet och en verksamhet som uppfyller högt ställda miljökrav. Att verksamheten är tredjepartscertifierad är också mycket viktigt för de aktörer som tar emot det material som bildemonterarna har miljösanerat,

exempelvis de fragmenteringsföretag som tar emot och återvinner resterande material från de miljösanerade karosserna.

Påståendet att certifieringar och revideringar av dessa inte skulle ha någon betydelse för verksameters miljöprestanda motsägs även av att detta allmänt anses vara ett verkningsfullt sätt att verifiera att högt ställda miljömål nås. Senast manifesterades detta i EU-kommissionens förslag till reviderade regler för gränsöverskridande transporter där en viktig nyhet är förslaget att återvinningsanläggningar i länder utanför EU för att få ta emot avfall från EU skall revideras av certifierade kontrollorgan för att deras miljöprestanda skall kunna verifieras.

Vidare säger det sig själv att det är lättare för en tillsynsmyndighet att utöva tillsyn hos en verksamhet som genom ett miljöledningssystem har ordning på sina processer och rutiner, jämfört med en verksamhet där sådan ordning inte råder. Med hänsyn till detta och vad som anförts ovan kan man därför inte så enkelt avfärda vårt förslag om krav på certifiering av bildemonterare. Vi anser därför att detta bör utredas vidare och övervägas vid nästa revidering som kommer att behöva ske när ELV-direktivet reviderats.

Tillsynen av export av begagnade bilar ur EU

En aspekt som har stor betydelse för producentansvarssystemets möjlighet att leverera de miljöfordelar som är syftet med systemet är exporten av begagnade bilar. Vi är medvetna om att detta i första hand regleras genom annan lagstiftning än den som nu har utvärderats, men det hade varit värdefullt om man även i detta lagstiftningsarbete hade tittat på denna aspekt för att utröna om det inte finns möjlighet att i även i denna lagstiftning förhindra export som motverkar syftet med lagstiftningen.

Med vänlig hälsning

Thomas Forsgård
VD Laggruppen AB

Christian Berg
Styrelseordförande Laggruppen AB